

STORTINGET

Innst. 334 L

(2018–2019)

Innstilling til Stortinget
fra familie- og kulturkomiteen

Prop. 58 L (2018–2019)

Innstilling fra familie- og kulturkomiteen om Endringer i kringkastingsloven mv. (Kringkas- tingsrådet, tilgjengeliggjøring for personer med funksjonsnedsettelse mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Kulturdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester (kringkastingsloven).

Lovforslaget følger opp anmodningsvedtak og forutsetninger lagt av ulike stortingsflertall i tilknytning til behandlingen av Meld. St. 38 (2014–2015) Open og opplyst, jf. Innst. 178 S (2015–2016).

Proposisjonens forslag om å tillate produktplassering i radio har bakgrunn i Stortingets behandling av Prop. 102 L (2016–2017) Endringer i kringkastingsloven (reklame og sponsing mv.), jf. Innst. 363 L (2016–2017).

Proposisjonen inneholder forslag til endringer i kringkastingslovens regler om Kringkastingsrådet. Departementet foreslår at Kringkastingsrådet videreføres, og at reglene for oppnevning endres slik at Stortinget oppnevner ti av rådets fjorten medlemmer. Videre foreslås det at det tas inn en bestemmelse som skal legge til rette for en mer balansert og representativ sammensetning av rådet. For å sikre en avgrensning av rådets virksomhet mot pressens selvordneordning foreslås det at nærmere regler fastsettes i forskrift om at Kringkastingsrådet skal vike i saker som er klaget inn for Pressens Faglige Utvalg.

Etter kringkastingsloven § 6-1 a avgjør Kongen i statsråd om det skal gis tillatelse til å innlemme nye tjenester i NRKs allmennkringkastingsoppdrag. Departementet foreslår at vedtakskompetansen for godkjenning av nye NRK-tjenester overføres fra Kongen i statsråd til Medietilsynet.

I dag stiller kringkastingsloven § 2-19 konkrete og relativt detaljerte krav til kringkastere om å gjøre fjernsynsprogram tilgjengelige for døve og personer med nedsatt hørsel ved teksting. Kulturdepartementet foreslår i proposisjonen mer omfattende krav til kringkastere ved at tilgjengeliggjøringen utvides til å omfatte nye grupper av personer med nedsatt funksjonsevne gjennom krav til synstolking, tegnspråktolking og lydtekst. NRK blir dessuten pålagt å tekste innhold som publiseres på audiovisuelle bestillingstjenester. Departementet foreslår at kringkastingsloven heretter skal inneholde en overordnet bestemmelse som slår fast kringkasternes plikt til å gjøre innhold tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse, og at de konkrete kvantitative kravene fastsettes i forskrift.

Endelig omfatter proposisjonen endringer i § 3-6 i kringkastingsloven som innebærer at bestemmelsene om produktplassering utvides til å omfatte radio.

Departementet kan ikke se at det er noen saklig grunn til å forskjellsbehandle radio, fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester når det gjelder produktplassering, og legger til grunn at reglene for produktplassering bør være de samme for radio som for fjernsyn og audiovisuelle bestillingstjenester.

Endringen vil innebære at radioaktører vil kunne tilby realsponsing som involverer premier med en verdi som overstiger 10 000 kroner.

Forslagene får ikke vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige. Med unn-

tak av forslaget om å fastsette mer omfattende forpliktelser om å tilrettelegge for personer med funksjonsnedsettelse er det ikke grunn til å anta at forslagene vil medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for private.

Forslaget om å fastsette mer omfattende forpliktelser til å tilrettelegge for personer med funksjonsnedsettelse vil kunne påføre tv-kanalene økte kostnader. Departementet legger likevel til grunn at den ikke-økonomiske verdien er betydelige og at de foreslåtte endringene er forholdsmessige.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Trond Giske, Kari Henriksen og Anette Trettebergstuen, fra Høyre, lederen Kristin Ørmen Johnsen, Vetle Langedahl og Tage Pettersen, fra Fremskrittspartiet, Silje Hjemdal og Morten Wold, fra Senterpartiet, Åslaug Sem-Jacobsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Freddy André Øvstegård, fra Venstre, Grunde Almeland, og fra Kristelig Folkeparti, Jorunn Gleditsch Lossius, viser til at lovforslaget følger opp anmodningsvedtak og forutsetninger lagt av ulike stortingsflertall i tilknytning til behandlingen av Meld. St. 38 (2014–2015) Open og opplyst, jf. Innst. 178 S (2015–2016). Komiteen viser til at to anmodningsvedtak som gjaldt oppnevning av Kringkastingsrådet og avgrensning av rådets mandat samt publikums klageadgang, ikke er blitt behandlet tidligere.

Komiteen registrerer at det foreslås å videreføre Kringkastingsrådet. Dette begrunnes med at det er ønskelig å opprettholde en mekanisme som gir borgerne anledning til en offentlig behandling av klager over forhold ved allmennkringkasterens virksomhet. Ordningen bidrar etter regjeringens oppfatning til å styrke allmennkringkasterens legitimitet i befolkningen.

Komiteen registrerer at noen høringsinstanser, deriblant Norsk Redaktørforening og Norsk Journalistlag, mener at Kringkastingsrådet ikke lar seg forene med prinsippene som er nedfelt i Redaktørplakaten og lov om redaksjonell friidom i media, og at disse tar til orde for å avvike Kringkastingsrådet.

Komiteen viser til at en samlet stortingskomité ved behandlingen av Meld. St. 38 (2014–2015) understreket at grensene mot pressens selvdømmeordning (PFU) bør tydeliggjøres. Komiteen registrerer at for å sikre en avgrensning av rådets virksomhet mot pressens selvdømmeordning foreslås det at nærmere regler fastsettes i forskrift om at Kringkastingsrådet skal vike i saker som er klaget inn for Pressens faglige utvalg.

Komiteen registrerer at det foreslås at reglene for oppnevning endres slik at Stortinget oppnevner ti av rå-

dets fjorten medlemmer, og at det tas inn en bestemmelse for en mer balansert og representativ sammensetning av rådet.

Komiteen registrerer videre at noen høringsinstanser, blant annet Schibsted og Norsk Journalistlag, mener at regjeringen som eier ikke bør oppnevne medlemmer til Kringkastingsrådet.

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås at vedtakskompetansen for godkjenning av nye NRK-tjenester overføres fra Kongen i statsråd til Medietilsynet. Et flertall sluttet seg til forslaget om overføring av vedtakskompetanse ved behandlingen av Meld. St. 38 (2014–2015).

Komiteen merker seg at NRK mener det er prinsipielt uheldig at Medieklagenemnda skal være klageorgan for slike saker, og at NRK mener at vurderingen av om tillatelse bør gis, etter sin art er en politisk vurdering.

Komiteen er tilfreds med at regjeringen i proposisjonen foreslår mer omfattende krav til kringkasterne ved at tilgjengeliggjøringen utvides til å omfatte nye grupper av personer med nedsatt funksjonsevne gjennom krav til synstolking, tegnspråktolking og lydtekst. Komiteen viser til at det foreslås at kringkastingsloven heretter skal inneholde en overordnet bestemmelse som slår fast kringkasternes plikt til å gjøre innhold tilgjengelig for personer med funksjonsnedsettelse, og at de konkrete kvantitative kravene fastsettes i forskrift.

Endelig viser komiteen til at proposisjonen omfatter endringer i § 3-6 i kringkastingsloven som innebærer at bestemmelsene om produktplassering utvides til å omfatte radio. Komiteen slutter seg til departementets vurdering om at det ikke foreligger saklige grunner til å forskjellsbehandle radio, og at en adgang til produktplassering vil kunne bidra positivt til radiokanalenes økonomi.

Komiteen foreslår i samråd med departementet at «lydtekst» tilføyes i kringkastingsloven § 2-19 andre ledd, slik at benevnelsen av teknikker for tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse blir tilsvarende som i første ledd, som gjelder NRK.

Komiteen fremmer på denne bakgrunn følgende forslag

«§ 2-19 andre ledd skal lyde:

Riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn skal tilrettelegge programmer for personer med funksjonsnedsettelse gjennom teksting, tegnspråktolking, synstolking, lydtekst eller andre teknikker.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti merker seg at Norsk Journalistlag og Redaktørforeningen mener at Kringkastingsrådet bør legges ned, av prinsipielle årsaker. Dette medlem støtter

dette og viser til Innst. 254 S (2018–2019), der dette medlem fremmet eget forslag om å legge ned Kringkastingsrådet. Dette medlem merker seg videre at Norsk Journalistlag peker på det prinsipielt uheldige i at regjeringen oppnevner flere rådsmedlemmer samtidig som den er generalforsamling for NRK.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i kringkastingsloven mv. (Kringkastingsrådet, tilgjengeliggjøring for personer med funksjonsnedsettelse mv.)

I

I lov 4. desember 1992 nr. 127 om kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester gjøres følgende endringer:

§ 2-19 skal lyde:

§ 2-19 *Tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse*

NRK skal tilrettelegge programmer i kringkasting og audiovisuelle bestillingstjenester for personer med funksjonsnedsettelse gjennom teksting, tegnspråktolkning, synstolkning, lydtekst eller andre teknikker.

Riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler med en andel på mer enn fem prosent av de samlede seertallene for fjernsyn skal tilrettelegge programmer for personer med funksjonsnedsettelse gjennom teksting, tegnspråktolkning, synstolkning, lydtekst eller andre teknikker.

Kongen kan gi forskrift om tilrettelegging for personer med funksjonsnedsettelse i NRKs programmer og i riksdekkende kommersielle fjernsynskanaler.

§ 3-1 fjerde ledd oppheves. Nåværende femte ledd blir nytt fjerde ledd.

§ 3-6 tredje ledd skal lyde:

På de vilkår som fremgår av § 3-7 skal produktplassing være tillatt i *kringkasting* og audiovisuelle bestillingstjenester i filmer, fiksjonsbaserte serier, sportsprogrammer og lette underholdningsprogrammer med unntak av programmer som er særlig rettet mot barn.

§ 3-7 første ledd bokstav d og f skal lyde:

- d) For å unngå at *publikum* villedes skal programmer som inneholder produktplassing identifiseres på en tydelig og nøytral måte ved begynnelsen og slutten av programmet, samt når programmet fortsetter etter et reklameavbrudd.
- f) Programmer som er produsert eller bestilt av *kringkastingsforetak* underlagt norsk jurisdiksjon eller tilknyttede foretak, kan ikke inneholde produktplassing finansiert av politiske partiorganisasjoner.

§ 6-1 a første ledd skal lyde:

Medietilsynet avgjør om det skal gis tillatelse til å innlemme nye tjenester i Norsk rikskringkasting AS' allmennkringkastingsoppdrag.

§ 6-2 andre ledd oppheves.

§ 7-1 andre ledd skal lyde:

Kringkastingsrådet skal uttale seg i de program-saker som kringkastingsjefen forelegger for det, *blant annet på grunnlag av innkomne henvendelser fra publikum om programvirksomheten*, eller som Kringkastingsrådet finner grunn til å ta opp.

§ 7-1 tredje ledd oppheves. Nåværende fjerde ledd blir nytt tredje ledd, som skal lyde:

Kongen kan gi forskrift om Kringkastingsrådet.

§ 7-2 første ledd skal lyde:

Kringkastingsrådet består av 14 medlemmer med personlige varamedlemmer. Stortinget oppnevner *ti* medlemmer, hvorav ett medlem er lederen av Samisk Programråd. Kongen oppnevner *fire* medlemmer, deriblant lederen og nestlederen.

§ 7-2 tredje ledd skal lyde:

Medlemmene i Kringkastingsrådet skal representere ulike aldersgrupper og alle landsdeler. Rådet skal ha mediefaglig kompetanse og erfaring.

II

I lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. skal § 39 andre ledd lyde:

Vedtaket kan også rettes mot medvirkere. Dette gjelder likevel ikke ved vedtak mot reklame i strid med kringkastingsloven § 3-1 første ledd og forskrifter gitt i medhold av kringkastingsloven § 3-1 tredje ledd. § 48 femte ledd gjelder tilsvarende.

III

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer.

Oslo, i familie- og kulturkomiteen, den 28. mai 2019

Kristin Ørmen Johnsen

leder

Tage Pettersen

ordfører